



# BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

## Beknopte natuurtoets Marslanden II Hardenberg

projectnummer: P000345

Onderwerp: Beknopte natuurtoets school en sportvelden Marslanden II Hardenberg

Datum: 05-07-2021

### Inleiding

#### KADER

In verband met de plannen van de gemeente Hardenberg om een school en sportvelden te realiseren ten noorden van Hardenberg, wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)<sup>1</sup> of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets op 12 mei 2021 bezocht door een ecoloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: onbewolkt, droog, circa 15 °C en een matige wind.

#### PLANGEBIED EN PLANNEN

Het plangebied bestaat uit twee akkerpercelen aan de noordzijde van Hardenberg (figuur 1). Het plangebied grenst in het zuidoosten aan de Harvermarsweg, aan de zuidwestzijde aan de Plaggenmarsweg en aan de overige zijden aan graslanden. Tussen de twee percelen ligt een droogstaande greppel en staan enkele bomen en struiken. Verder liggen rondom het plangebied sloten en droge greppels. Er is geen bebouwing aanwezig.

De plannen bestaan uit de bouw van een nieuwe school en de aanleg van sportvelden. Hiervoor wordt grond vergraven, worden bomen en struiken verwijderd en de greppel tussen de percelen gedempt. Overige sloten rondom de percelen blijven behouden.

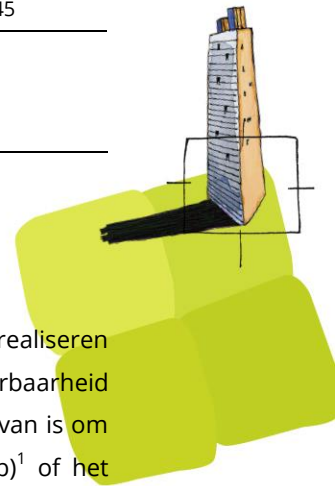
<sup>1</sup> De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

**BügelHajema, Adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP**

Vaart NZ 50, 9401 GN Assen T 0592 316 206

E info@bugelhajema.nl W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen, Leeuwarden en Amersfoort





Figuur 1. Locatie van het plangebied (rood). Bron kaartondergrond: [www.ruimtelijkeplannen.nl](http://www.ruimtelijkeplannen.nl)



Foto's 1 en 2. Impressie van het plangebied op 12 mei 2021. Links het zicht op het plangebied met droogstaande sloot vanuit het noordwesten. Rechts het zicht op het plangebied vanuit het noordwesten.



Foto's 3 en 4. Links het zicht op de noordzijde van het plangebied vanuit het noordoosten. Rechts de groenstrook met struiken en enkele bomen tussen de twee percelen.

### Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrictlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

### INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar uit de Nationale Database Flora en Fauna<sup>2</sup> (© NDFD - 15 juni 2021 07:02:25) blijkt dat binnen een straal van 0-3 km rond het plangebied beschermde diersoorten bekend zijn. Het gaat om vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, reptielen, dagvlinders, een vaatplant (kartuizer anjer) en een amfibie (poelkikker).

In de grasstroken langs de randen van de akkers groeien algemene gras- en kruidensoorten, zoals Engels raaigras, gestreepte witbol, paardenbloem en smalle weegbree. In de watergang langs de noordzijde van het plangebied groeit op sommige locaties riet. De overige watergangen staan droog en de oevers zijn voornamelijk begroeid met algemene gras- en kruidensoorten, zoals Engels

<sup>2</sup> Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD). De NDFD is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFD geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.



raaigras, paardenbloem en smalle weegbree. In de groenstrook tussen de twee percelen staan soorten als grote brandnetel, fluitenkruid, zomereik en gewone es. De aangetroffen soorten duiden op voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden. Gezien de afwezigheid van geschikte groeiplaatsen, de terreingesteldheid en voedselrijkdom van het plangebied zijn beschermde plantensoorten niet in het plangebied te verwachten.

In de bomen in en direct rondom de percelen zijn geen nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen (categorie 1 t/m 4 van de provinciale beleidsregels). De bomenrijen langs de Havermarsweg en Plaggenmarsweg liggen net buiten het plangebied en blijven behouden. Verder zijn geen holtes in de bomen aanwezig die nestplaats van grote bonte specht of zwarte specht kunnen zijn, of die geschikt zijn voor soorten als boomkruiper of glanskop (categorie 5).

Het plangebied zal mogelijk wel een onderdeel vormen van het foerageergebied van enkele vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals de uit de omgeving bekende buizerd en sperwer (NDFF).

Tijdens het veldbezoek was een mannetje kievit aanwezig op de oostelijke akker. Kieviten kunnen op de akkers broeden. Meer kritische weide- en akkervogels, zoals tureluur en wulp, worden door hun grote verstoringsevoeligheid, de nabijheid van bebouwing en afwezigheid van geschikt en open leefgebied niet verwacht. Deze soorten zijn tijdens het veldbezoek, gedurende het broedseizoen van tureluur en wulp, ook niet waargenomen. Nesten van algemene soorten als kievit zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Uit de omgeving zijn waarnemingen bekend van vleermuizen, zoals gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis (NDFF). In de bomen in en rondom de percelen zitten geen holtes of scheuren die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De percelen en omringende bomenrijen kunnen wel onderdeel zijn van het foerageergebied van soorten als gewone dwergvleermuis en laatvlieger, die langs bomen en in open gebieden foerageren. De bomen binnen het plangebied zijn geen onderdeel van een doorgaande structuur van opgaande beplanting die kan dienen als essentiële vliegroute voor vleermuizen. De bomenrijen grenzend aan zuid- en westrand van het plangebied zijn mogelijk wel onderdeel van een vliegroute van vleermuizen, maar blijven behouden.

De groene randen van de percelen vormen geschikt leefgebied voor grondgebonden zoogdiersoorten, zoals veldmuis en haas. Voor deze soorten geldt in de Overijssel een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen.

In de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde bever, bunzing, das, eekhoorn, egel, otter, steenmarter en wezel bekend (NDFF).

Geschikt leefgebied met brede watergangen voor bever en otter is niet in het plangebied aanwezig. In de bomen in en om de percelen zitten geen nesten van eekhoorn, waardoor deze niet in het plangebied wordt verwacht. In het gebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor egel, zoals een dikke laag bladmateriaal in houtsingels of rommelhoekjes op woonerven, aanwezig. Op de percelen



is geen geschikt leefgebied voor marterachtigen hermelijn, wezel, bunzing en steenmarter aanwezig. Deze soorten hebben verblijfplaatsen in houtstapels en maken gebruik van lijnvormige elementen met voldoende dekking om zich langs voort te bewegen. Gezien de afwezigheid van deze elementen worden geen verblijfplaatsen van de genoemde marterachtigen op de percelen verwacht. Deze marterachtigen zullen hooguit incidenteel in het plangebied foerageren, aangezien het een erg open gebied is. Dassenburchten of andere sporen van das zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Deze soort is wel te verwachten in bosjes of bosgebieden in de ruimere omgeving van het plangebied.

De grasstroken en watergangen bieden geschikt land- en voortplantingsbiotoop voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals de uit de omgeving bekende gewone pad en bruine kikker (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Overijssel een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. De in de omgeving bekende niet-vrijgestelde amfibieënsoort poelkikker (NDFF) is door het ontbreken van geschikt biotoop niet te verwachten in het plangebied. De greppel tussen de twee percelen staat droog, waardoor deze niet geschikt is voor poelkikker. De watergang ten noorden van het plangebied is vrij diep en er zijn geen flauwe oeverzones met rijke begroeiing aanwezig. Deze watergang is geen geschikt leefgebied voor poelkikker. Ook andere niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn niet te verwachten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving.

De beschermde soorten levendbarende hagedis en muurhagedis zijn bekend uit de omgeving van het gebied (NDFF). In het plangebied is geen geschikt leefgebied voor deze soorten, zoals open bossen, ruige graslanden (levendbarende hagedis) en warme, stenige plekken zoals rotswanden (muurhagedis). Deze en andere niet-vrijgestelde reptielensoorten zijn niet te verwachten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving.

Het plangebied biedt geen geschikt biotoop voor de soorten grote vos, grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder en sleedoornpage die bekend zijn uit de omgeving van het plangebied (NDFF). Deze soorten komen voor in gebieden met bossen met iep, zoete kers en sommige wilgensoorten (grote vos), loofbossen met grauwe of boswilg (grote weerschijnvlinder), bossen met wilde kamperfoelie (kleine ijsvogelvlinder) en in gebieden met sleedoorns (sleedoornpage). De waarnemingen van deze soorten zijn op minimaal 1,5 - 2 kilometer afstand van het plangebied gedaan. Deze soorten worden verwacht in bossen en houtwallen buiten het plangebied.

Overige soorten, zoals uit de soortgroep vissen, zijn gezien de terreingesteldheid en/of het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving niet in het gebied te verwachten.



## TOETSING

Als gevolg van de plannen gaat geen leefgebied van beschermde diersoorten verloren. Er gaan geen jaarrond beschermde nesten van vogels of vleermuisverblijfplaatsen verloren als gevolg van het verwijderen van de greppel en groenstrook tussen de twee percelen. Nader onderzoek naar beschermde soorten is dan ook niet nodig.

Bij uitvoering van het plan kan het gebied minder geschikt worden als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd en sperwer. In de directe omgeving van het plangebied is in ruime mate alternatief en deels bovendien hoogwaardiger foerageergebied voor deze soorten aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden niet op.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van algemene vogelsoorten kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Het gebied zal naar verwachting na de bouw van de school en aanleg van de sportvelden niet ongeschikt worden voor de te verwachten algemene vleermuissoorten die zowel in open gebied als in bebouwd gebied foerageren. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief foerageergebied voor deze soortgroepen aanwezig. Negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen en marterachtigen treden niet op. De bomenrijen grenzend aan de zuid- en westrand van het plangebied zijn mogelijk onderdeel van een vliegroute voor vleermuizen. Negatieve effecten op vleermuizen kunnen worden voorkomen door bij de bouw geen werkzaamheden te verrichten in de schemering of in de nacht. Ook wordt geadviseerd om verstoring van de vliegroute te voorkomen door tijdens de aanlegfase geen verlichting in te zetten die lichtuitstraling veroorzaakt op de bomenrijen die onderdeel kunnen zijn van een vliegroute. Verder is het advies om in de gebruiksfase met de verlichting rond de nieuwe bebouwing rekening worden gehouden met vleermuizen, door inzet van gerichte armaturen of door amberkleurige verlichting.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen tot slot enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën en grondgebonden zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Overijssel.



Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

### **Gebiedsbescherming**

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

#### WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

#### NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het nationale natuurbeleid. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Overijssel uitgewerkt in de Omgevingsvisie Overijssel en de bijbehorende Omgevingsverordening Overijssel 2018. Het NNN in Overijssel kent geen externe werking.

#### INVENTARISATIE

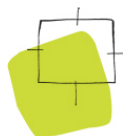
Het dichtstbijzijnde in het kader van de Wnb beschermd gebied is het Natura 2000-gebied 'Vecht- en Beneden-Reggegebied'. Dit gebied ligt circa 8 kilometer ten zuidwesten van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als NNN, een watergang, ligt circa 900 meter ten zuidoosten van het plangebied.

#### TOETSING

Het plangebied ligt niet in en grenst niet direct aan het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied en is van dit gebied gescheiden door graslanden, wegen en bebouwing. Hierdoor kunnen negatieve effecten, zoals verstoring door trillingen, licht of geluid, worden uitgesloten.

Als gevolg van de werkzaamheden kan in de aanleg- en gebruiksfase wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Daarom wordt een AERIUS-berekening gemaakt waaruit zal blijken of tijdens de aanleg- en gebruiksfase al dan niet sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten van Natura 2000-gebieden.

Gezien de terreinomstandigheden, de afstand tot beschermde gebieden, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van de ontwikkeling, kunnen met betrekking tot het voorgenomen



plan negatieve effecten op het NNN worden uitgesloten. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

### **Beschermde houtopstanden**

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m<sup>2</sup> en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

### **INVENTARISATIE**

De groenstrook tussen de twee percelen bestaat uit minder dan 20 bomen. Het indienen van een kapmelding bij de provincie is niet nodig.

### **Conclusie**

Voor dit plan is op 12 mei 2021 een veldbezoek gedaan. Naast het veldbezoek zijn ook verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Op basis van het veldbezoek en de verspreidingsgegevens is een voldoende beeld van de natuurwaarden in het gebied verkregen om de toetsing aan de Wnb op te baseren. Uit de toetsing komt naar voren dat het plan niet zal leiden tot negatieve effecten op beschermde soorten, mits bij de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen van vogels.

Op basis van de stikstofberekening kan worden bepaald of in het kader van gebiedsbescherming een vergunning van de Wnb nodig is voor uitvoering van het plan. Een nadere analyse van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. De ontwikkeling is op het punt van provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet in strijd met de provinciale ruimtelijke verordening.

### **Aanvullende maatregelen**

De bomenrijen ten zuiden en westen van de percelen zijn mogelijk onderdeel van een vliegroute voor vleermuizen. Negatieve effecten of vleermuizen kunnen worden voorkomen door bij de bouw geen werkzaamheden te verrichten in de schemering of in de nacht. Ook wordt geadviseerd om verstoring van de vliegroute te voorkomen door in de aanlegfase geen verlichting in te zetten die lichtuitstraling veroorzaakt op de bomenrijen die onderdeel kunnen zijn van een vliegroute. Verder moet in de gebruiksfase met de verlichting rond de nieuwe bebouwing rekening worden gehouden met vleermuizen, door inzet van gerichte armaturen of door amberkleurige verlichting.